

poslovno informativni časopis za podjetnike

Kažipot

ISSN 1408-8150

september 1999
številka

11

**Plačilni promet preko Bančne skupine NLB:
Ključ do uspeha je v dobri podlagi**

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana

Kažipot po vsebini

vedeti

Alojz Jamnik **1** Plačilni promet preko Bančne skupine NLB

Bliže Evropi

M. P. **12** Plačilni promet s tujino preko NLB po 1. septembru 1999

Liberalizacija devizne zakonodaje

poznati

Karolina Potočnik **2** Reforma plačilnih sistemov in prenos plačilnega prometa

Pred prenosom je banko mogoče izbrati

Reforma plačilnih sistemov prihaja v zaključni del. Osnovna značilnost poteka celotne reforme pa je postopnost uvajanja novih rešitev.

Zvezdana Kompara **4** Ponudba Bančne skupine NLB za pravne osebe

Ključ do uspeha je v dobri podlagi

Helena Navinšek **6** Plačilni promet preko NLB in bančne skupine

Organizacija, prilagojena potrebam pravnih oseb

Olga Zorman **8** Pravne podlage za reformo plačilnih sistemov v Republiki Sloveniji

Poenotenje pravnega reda z Evropsko unijo

Slovenija se pripravlja na vključitev v Evropsko unijo in ureditev plačilnih sistemov predvideva tudi državni program Republike Slovenije za prevzem pravnega reda Evropske unije do leta 2000.

Alenka Narat **14** Devizni računi za pravne osebe in samostojne podjetnike

Odločitev je vaša!

znati

Marija Petek **3** Elektronska banka Proklik NLB

Ko banka pride k vam

Poslovanje prek Proklika NLB ni le hitrejše, preglednejše, stalno dostopno in bolj diskretno, temveč tudi cenejše.

Katarina Lorenz **7** Plačilni promet preko NLB - koliko smo računalniško pismeni?

Za sodobne poti

Roman Didovič,
Mateja Treven **16** Preko NLB na tuje kapitalske trge

Nikoli ne položi vseh jajc v eno košaro

V skladu z novim zakonom o deviznem poslovanju in podzakonsko regulativo so se tudi slovenskim pravnim subjektom in fizičnim osebam odprla vrata za naložbe v tuje vrednostne papirje.

Marija Petek **9** Koroška banka, članica Bančne skupine NLB

Tradicija stabilne banke

Jasmina Bevc **10** Podružnica Kočevje

Biti korak pred dogodki

Jasmina Bevc **11** Tehnunion vključen v pilotsko usposabljanje bank za opravljanje plačilnega prometa

Proklik NLB: večnivojski nadzor in celovit pregled

uspeti

Poslovno informativni časopis NLB

Kažipot izdaja Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana.

Glavni urednik: Boris Zakrajšek.

Odgovorni urednik: Jože Gašper Filiplič.

Namestnik odgovornega

urednika: Savo Dinjaški.

Redakcija: Marija Petek.

Člani uredniškega odbora: Ana

Bandelj, Zvezdana Kompara,

Marjana Konstantin, Maruša

Kosovinc Dragonja, Milan

Marinič, Ivan Rudolf, Janez Saje,

Peter Velkavrh.

Lektoriranje: Neva Šolinc.

Produkcija: Sektor za odnose z javnostmi NLB.

Oblikovalska zasnova: Studio id.

Fotografije: Barbara Zajc, Borut Krajnc.

Fotografija na naslovnici: Franci Virant.

Grafična priprava: Multigraf, d.o.o., Ljubljana.

Tisk: Mond grafika, d.o.o., Ljubljana.

Naklada: 25000 izvodov.

Brezplačno.

Prihodnja številka Kažipota izide decembra 1999.

Poštnina je plačana pri pošti

1102 Ljubljana.

Kažipot lahko preberate tudi na svetovnem spletu na naslovu:

<http://www.n-lb.si/>

ISSN 1408-8150

Bliže Evropi

Alojz Jamnik

Ključ do uspeha je v dobri pripravljeni podlagi. V bančni skupini Nove Ljubljanske banke smo se pod tem sloganom namenili na pot proti podjetjem - sedanjim in bodočim partnerjem, ki bodo od začetka prihodnjega leta opravljali plačilni promet preko bank. Prva sedmina podjetij, ki bodo znana konec jeseni, začneja plačilni promet opravljati preko bank z letom 2000.

Prenos plačilnega prometa in s tem zagotavljanje enotnosti plačilnega prometa v bankah tako za fizične kot za pravne osebe je del priprav Slovenije na vstop v Evropsko unijo. Bistvena razlika, ki jo s seboj prinaša prenos plačilnega prometa v banke, bo združitev dveh funkcij: opravljanja transakcij in uporabe denarja. Podjetja bodo vse storitve na računih opravila v banki, ob tem pa bodo imela preko poslovnega računa NLB možnost koristiti številne druge bančne storitve.

Pilotsko usposabljanje bank, ki pravkar poteka pod nadzorom Banke Slovenije, kaže, da smo v bančni skupini NLB na prenos plačilnega prometa v banke dobro pripravljeni. Nova Ljubljanska banka bo z mrežo skoraj 200 poslovalnic po vsej Sloveniji, ponudbo elektronske banke Proklik NLB, poslovnega računa NLB in posebnim paketom storitev ponudila podjetjem enega najboljših servisov, predvsem pa bo tudi na tem področju ponudila partnerstvo.

Prednosti za stranke, ki bodo opravljale plačilni promet preko NLB, je več. Najzanimivejša je zagotovo cena. Zaradi poslovnih vezi po vsej Sloveniji bomo ponudili najboljše možno možnost opravljanja plačilnega prometa znotraj banke in bank hčera, ta promet pa bo banka opravila ceneje, kot če bi šlo za plačevanje obveznosti na račun izven bančne skupine NLB. Prednost je tudi način plačevanja: znotraj bančne skupine bomo v celoti razvili elektronsko banko Proklik NLB, to pa je za stranke najcenejša, najhitrejša in najpopolnejša pot, kar jih zaenkrat poznamo. Ob tem bo stranka lahko izbirala med paleto storitev na aktivni in pasivni strani.

Ponudbo bomo prilagajali posameznemu podjetju tako glede na zelene poti opravljanja plačilnega prometa kot glede na druge dejavnike plačilnega prometa in seveda tudi glede na stopnjo dosedanjega sodelovanja z banko. Podjetjem, ki z NLB že poslujejo, bo poslovni skrbnik predstavil možnosti, posebnosti in zabeležil njihove želje ter predloge, ki bodo vodila pri oblikovanju najbolj primerne storitve za podjetje. Banka bo v sodelovanju s podjetjem poiskala najustreznejše možnosti. Ponujamo tudi opravljanje plačilnega prometa s tujino preko deviznega računa, v prihodnje pa bo mogoče plačilni promet s tujino opravljati preko istega računa kot domači plačilni promet.

Dobra podlaga za sodelovanje z NLB pa ni le pripravljenost na prenos plačilnega prometa v banke. Nova Ljubljanska banka z mnogimi podjetji zgledno sodeluje na različnih bančno finančnih področjih. Ob tem banko ugledne tuje rating agencije zadnja leta uvrščajo najvišje med slovenskimi bankami. Kar pet mednarodnih uglednih rating agencij je med zadnjim ocenjevanjem v svojih poročilih dodelilo Novi Ljubljanski banki najvišje ocene za naložbeno tveganje in finančno moč, kar so jih doslej podelili katerikoli banki v srednji in vzhodni Evropi. Od ene vodilnih svetovnih bank, American Express Bank, je NLB prejela priznanje Certificate of Excellent Quality za kakovostno opravljanje plačilnega prometa s tujino.

Razlogov za sodelovanje je v času priprav na vstop v Evropsko unijo torej vedno več.

Alojz Jamnik, član uprave

Reforma plačilnih sistemov in prenos plačilnega prometa

Pred prenosom je banko mogoče izbrati

Karolina Potočnik

Aprila 1998 je zaživel prvi od sistemov nove plačilne infrastrukture, tj. sistem bruto poravnave v realnem času (BPRČ). Preko sistema BPRČ potekajo medbančna plačila velikih vrednosti. V to kategorijo sodijo vsa plačila, višja od treh milijonov tolarjev. Bistvo sistema BPRČ je, da je vsaka individualna transakcija poravnana v realnem času preko bančnih računov pri Banki Slovenije.

Oktobra 1998 je stekel drugi pomemben korak, tj. sistem plačil majhnih vrednosti (plačila, nižja od tri milijone tolarjev) oziroma žiro kliring. V žiro kliring se pošiljajo plačilni nalogi v paketih, poravnava teh nalogov pa se vrši po multilateralnem neto principu. Poravnava neto pozicije se trenutno vrši konec dneva, v nadaljevanju pa je predvideno več poravnav dnevno.

Temelji postavljeni

Z vzpostavitvijo obeh sistemov so pripravljene novi plačilni temelji v Sloveniji. V NLB smo sledili vsem korakom, tako da so od oktobra 1998 vsa bančna okna v bankah Bančne skupine NLB samodejno povezana v oba nova sistema. Preko teh dveh sistemov že poteka plačilni promet za samostojne podjetnike in fizične osebe. Trenutno potekajo odlivni nalogi v BPRČ vsakih 20 minut, prilivni nalogi pa so na računu stranke v 30 minutah od trenutka, ko prispejo na račun banke pri Banki Slovenije. Plačilni nalogi malih vrednosti se po pravilih sistema žiro kliring posredujejo paketno dvakrat dnevno.

Zaenkrat preko bank še testno

Junija letos je stekel projekt pilotskega usposabljanja bank za opravljanje plačilnega prometa podjetij. V pilotsko usposabljanje so vključene že prve izbrane pravne osebe, ki imajo v banki odprt evidenčni transakcijski račun. Plačilne naloge posredujejo v banko, ki jih obdela in nato posreduje v izvršitev Agenciji RS za plačilni promet. Tam dnevno posredujejo banki podatke o prilivih za posredovane račune, po zaključku dne pa se preveri usklajenost prometa in izpiskov na računu v APP in v banki.

Pilotsko usposabljanje ima več namenov. Uspešnost bank v tem preizkusnem obdobju bo ocenjena po merilih Banke Slovenije in Ministrstva za finance. Pilotsko usposabljanje pa je predvideno tudi kot način prenosa računov iz APP v banke za velika in srednja podjetja.

Reforma plačilnih sistemov prihaja v zaključni del. Osnovna značilnost poteka celotne reforme pa je postopnost uvajanja novih rešitev.

V projektu pilotskega usposabljanja sodelujejo v NLB štiri podjetja, v celotni Bančni skupini NLB pa 19 pravnih oseb. Pri vseh poteka plačilni promet po elektronski banki Proklik NLB, ki strankam omogoča tekoče spremljanje dogajanja na njihovem računu.

Prenos v banke v sedmih trimesečjih

Trenutno potekajo priprave na prenos računov pravnih oseb iz APP v banke. Gre za zahteven projekt, ki se bo izvajal postopoma, spremljala in nadzorovala pa ga bo medinstitucionalna odločitvena skupina.

Predvideno je, da se bo prenos računov izvajal v sedmih trimesečjih v letih 2000 in 2001, tako da bi se v celotnem obdobju enakomerno porazdelile pravne osebe glede na velikost (velika, srednja in mala podjetja) kot tudi števila plačilnih nalogov in vrednosti. To pomeni, da bi bila v enem trimesečju vključena v prenos računov ena sedmina velikih, srednjih in malih podjetij, dodaten kriterij pa je še ena sedmina od števila plačilnih nalogov in vrednosti plačil.

Podjetje bo odprlo račun, kjer ima deponirana sredstva

Osnova za celotno migracijo računov so pogodbe o deponiranju sredstev. Za podjetja, ki razporejajo sredstva v več bank, se upošteva stanje na dan prenosa, kar pomeni, da bodo podjetja odprla transakcijske račune v vseh bankah, s katerimi imajo sklenjeno pogodbo o deponiranju sredstev. V reformiranem sistemu je sicer dana pravica pravnim osebam, da same izberejo banko, ki bo za njih opravljala plačilne storitve. Seveda pa tega načela ni možno uveljaviti med prenosom računa, temveč v obdobju, preden je podjetje vključeno v prenos računa oziroma po izvršenem prenosu računov v banke.

Operativne načrte po prej navedenih kriterijih in v sodelovanju s strankami bodo banke pripravljale za vsako trimesečje posebej. Trenutno je v pripravi operativni načrt za prenos računov v prvem trimesečju.

Karolina Potočnik, vodja projekta Plačilni sistem v NLB

Ko banka pride k vam

Vilijem Krpič

Proklik NLB predstavlja direktor Teledoma in vodja priprav na elektronsko banko Vilijem Krpič: "Poslovanje prek Proklika NLB ni le hitrejše, preglednejše, stalno dostopno in bolj diskretno, temveč tudi cenejše."

Gre za način opravljanja bančnih storitev neposredno z delovnega mesta v podjetju ali od doma brez pomoči bančnega uslužbenca, pojasnjuje Vilijem Krpič. Preko Proklika NLB stranka lahko opravlja vse negotovinske transakcije plačilnega prometa v domovini (prenose med strankinimi računi, plačila računov) pregleduje stanje na svojih računih, izpisuje promet za izbrano obdobje, pošilja sporočila banki ali sprejema sporočila iz banke, in to prek svojega računalnika. Vse transakcije, ki jih sproži stranka, potujejo neposredno v centralni bančni sistem brez posredovanja bančnega uslužbenca. Ta je o zahtevah stranke obveščen le takrat, ko je za izpolnitev zahtev potrebna dodatna odločitev ali delo, v katerega mora biti vključen človek. Vse posredovane transakcije se izvedejo takoj, oziroma ko izvedbo dovoljuje stanje na računu. Če je katerakoli transakcija zavrnjena, se lahko postavi v čakalno vrsto in ko so izpolnjeni pogoji, steče izvedba. Transakcija se lahko tudi zavrne, v tem primeru stranka prejme obvestilo o zavrnitvi transakcije. "Uporabniki Proklika NLB lahko torej pregledajo stanje in promet na svojem žiro in tekočem računu, plačujejo obveznosti z virmanskim nalogom, splošno in posebno položnico, pripravijo podatke za nakazila z valutacijo vnaprej, pošiljajo in prejemajo sporočila banke, pripravijo osebni imenik prejemnikov..." opisuje Vilijem Krpič konkretne storitve.

NLB zagotavlja uporabniku Proklika NLB povezavo do strežnika elektronskega bančništva preko lastne vstopne točke.

Kako postati uporabnik Proklika NLB?

Če ste samostojni podjetnik, lahko oddate zahtevek za odobritev uporabe elektronske banke Proklik NLB v poslovalnici, ki vodi vaš temeljni račun. Na podlagi odobrenega zahtevka vam bomo poslali vso potrebno opremo za uporabo Proklika NLB (zaščitno kartico, čitalec zaščitne kartice, zgoščenko (CD) s programom Proklik NLB, priročnik z navodili za uporabo Proklika NLB, osebno številko in parametre za klicni dostop (uporabniško ime, geslo za klicni dostop, IP številka).

Proklik NLB je pot za opravljanje transakcij preko bank Bančne skupine Nove Ljubljanske banke. Samostojni podjetniki jo lahko uporabljajo od maja ne glede na poslovni čas za opravljanje vrste negotovinskih bančnih storitev prek osebnega računalnika od doma ali z delovnega mesta. Od začetka leta 2000 bo na voljo tudi podjetjem.

Za uporabo Proklika NLB potrebujete:

- ustrezen računalnik, na katerem se izvaja Windows 95, Windows 98 ali Windows NT,
- modem za klicni dostop za povezovanje z bančnim strežnikom,
- zaščitno kartico s čitalcem zaščitne kartice in program Proklik NLB, ki jih prejmete od banke.

Specifikacija osebnega računalnika, potrebnega za uporabo elektronske banke Proklik NLB

- vsaj 40 MB prostora na trdem disku,
- velikost pomnilnika mora ustrezati operacijskemu sistemu,
- CD ROM enoto ali 3,5 palčno disketno enoto,
- PS/2 miško (integrirana miška, ki ne zaseda COM vrat),
- standardni asinhroni modem (zunanji ali notranji),
- ena prosta serijska COM vrata za priključitev čitalca zaščitnih kartic, če imate notranji asinhroni modem ali dvojna prosta serijska COM vrata za čitalec in modem, če imate zunanji modem,
- priporočljiv, vendar neobvezen je Pentium procesor, barvni ekran, tipkovnica - tip PS/2, tiskalnik.

Povezava z bančnim omrežjem poteka podobno kot prek Interneta, le da se podatki ne prenašajo po nenadzorovanih delih omrežja. Dodatno smo za varno poslovanje prek Proklika NLB poskrbeli s šifriranjem sporočil med uporabnikom in banko. "Tako banka kot uporabnik za šifriranje sporočil uporabljata metodologijo dvojnih ključev in metodologijo tajnega zapisa oziroma kriptografijo. Identifikacija uporabnika in elektronsko podpisovanje potekata prek zaščitne kartice, ki predstavlja danes v svetu najvišjo stopnjo zaščite na komercialnem področju. Če zaščitno kartico izgubite in jo nepošteni najditelj poskuša uporabiti, se kartica samodejno uniči po treh poskusih vpisa napačne osebne številke. Seveda pa za varnost plačilnega prometa lahko veliko naredi predvsem stranka s skrbnim ravnanjem s podatki in zaščitno kartico," meni Vilijem Krpič.

Podjetja, ki so vključena v pilotsko skupino za prenos plačilnega prometa prek bančne skupine NLB, opravljajo storitve preko Proklika NLB, pojasnjuje Vilijem Krpič in dodaja: "Dosedanji odzivi iz podjetij so zelo pozitivni. Že naštetih prednosti Proklika NLB jim olajšujejo opravljanje plačilnega prometa. V nekaterih podjetjih smo opravili tudi primerjavo cen za opravljanje plačilnega prometa in ugotovili, da držijo naše napovedi, da bo plačilni promet predvsem znotraj skoraj 200 poslovalnic Bančne skupine NLB bistveno cenejši. Ko bo skladno z načrtom Banke Slovenije na vrsti prva sedmina podjetij za prenos plačilnega prometa, bo nanje čakal Proklik NLB."

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Ključ do uspeha je v dobri podl

Zvezdana Kompara

Pripravljalci prenosa plačilnega prometa smo upoštevali zahteve uporabnikov in se zgledovali po tujih bankah. Ponudba je enotna za celotno Bančno skupino Nove Ljubljanske banke. Oblikovali smo jo na podlagi temeljite analize potreb in zahtev, ki jih imajo pravne osebe pri tolarskem plačilnem prometu. Analizirali smo tudi ponudbo Agencije za plačilni promet in pogledali čez naše meje v nekatere zahodnoevropske banke, naše potencialne konkurentke tudi na slovenskem trgu.

Verjamemo, da smo s tem naredili pomemben korak do sedanjih in potencialnih strank tako po obsegu ponudbe storitev na transakcijskem računu, tj. **poslovnem računu NLB**,

kot pri organizaciji poslovanja in cenovne politike. Upamo, da bomo s tem pripomogli k navezovanju še kakovostnejšega poslovnega odnosa za partnersko sodelovanje tudi na vseh drugih področjih finančnega poslovanja.

Kaj omogoča poslovni račun NLB?

- Izvajanje negotovinskih/gotovinskih plačilnih nalogov,
- unovčevanje čekov,
- poslovanje s posebnimi položnicami in nakaznicami in vključevanje podjetij v izmenjavo podatkov preko zbirnega centra Bankart,
- plačila s poslovno kartico LB Eurocard,
- plačila s poslovnim čekom NLB,
- nakazila s trajnimi nalogi,
- direktne odobritve (izplačila plač, dividend, socialnih pomoči itd).

Ob tem omogoča poslovni račun še:

- **uravnavanje tekoče likvidnosti** z dovoljeno prekoračitvijo stanja na računu (okvirno posojilo oz. limit na računu),
- **prenos dnevnih presežkov** sredstev s trajnim nalogom na depozitni račun z odpovednim rokom,
- **plačilni promet s tujino** prek deviznega računa in
- **osnovo** za pridobitev vseh ostalih storitev iz široke bančne ponudbe NLB.

Plačilni promet je temeljna storitev za vsakršno finančno poslovanje. Biti mora učinkovit in gospodaren, če naj omogoča osnovne pogoje za tekoče poslovanje podjetja in s tem prispeva k njegovi rasti in razvoju. To dejstvo – pripraviti dobro podlago - je NLB vodilo pri oblikovanju ponudbe za tolarski plačilni promet.

Različne in konkurenčne cene

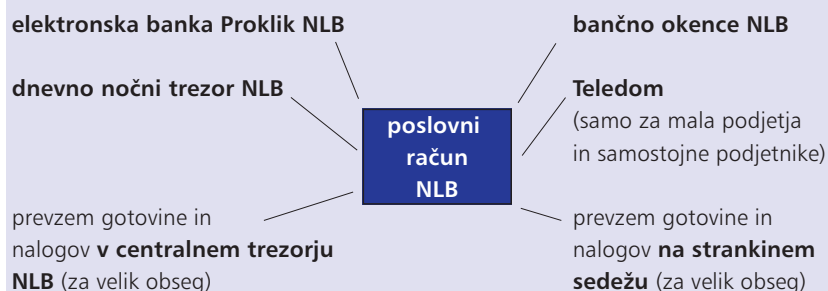
Obseg poslovanja in število strank, ki jih pri plačilnem prometu pričakujemo kot največja bančna skupina v Sloveniji, ter uvedba zaenkrat najoptimalnejših procesov in postopkov poslovanja nam zagotavlja poslovanje s stroški, ki nam omogočajo ponuditi realne in stabilne cene storitev. Te bodo konkurenčne glede na tiste, ki jih sedaj podjetja plačujejo za tolarski plačilni promet, in so hkrati primerljive s cenami zahodnoevropskih bank, predvsem za elektronsko poslovanje ter promet med računi strank iz bank Bančne skupine NLB.

Cene za negotovinske naloge bodo veljale na transakcijo, za gotovinske pa se oblikujejo v promilu od višine položenega zneska. Dvigi gotovine so brezplačni. Cene za negotovinske naloge so odvisne od načina in poti, ki jih bo stranka uporabljala za oddajo plačilnih nalogov. Stroški transakcije bodo seveda najvišji pri oddaji papirnih nalogov na bančnem okencu v poslovalnici; nižji bodo pri oddaji nalogov v dnevno nočni tezor ali po telefonski banki Teledom, najnižji, in to bistveno, pa bodo pri posredovanju nalogov po elektronski banki Proklik NLB.

Nižje cene prometa znotraj Bančne skupine NLB

Dodatna privlačnost ponudbe bodo gotovo tudi cene plačilnega prometa, ki se bo odvijal med računi strank bank Bančne skupine NLB. Glede na to, da ima NLB kot največja bančna skupina v Sloveniji tudi največ strank, ocenjujemo, da se bo najmanj 60 odstotkov prometa odvijalo med strankami

Poti za opravljanje plačilnih transakcij preko Bančne skupine NLB:

Bančne skupine NLB. Cene tega prometa pa bodo povprečno kar za eno tretjino nižje od prometa zunaj bančne skupine.

Informacije o poslovanju na računu

Tekoče spremljanje stanja in prometa na računu je ena zelo pomembnih zahtev uporabnikov računov. Za to bodo imeli celo vrsto možnosti. Informacije bodo lahko dobivali z izpiski po pošti ali z izpiski v najemnem predalu v poslovalnici. Ob vsakem času pa bodo lahko dobili tekočo informacijo po elektronski banki Proklik NLB ali po telefonski banki Teledom.

Samo plačilni promet ni dovolj...

Vse prednosti in podrobnosti ponudbe bodo stranke izvedle od svojih poslovnih skrbnikov v banki, ko se bodo odločale skleniti pogodbo za odprtje in vodenje poslovnega računa pri NLB.

Zavedamo pa se, da ponudba storitev plačilnega prometa ne bo edini razlog, zaradi katerega se bo podjetje odločilo opravljati plačilni promet bodisi preko bank Bančne skupine

BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE

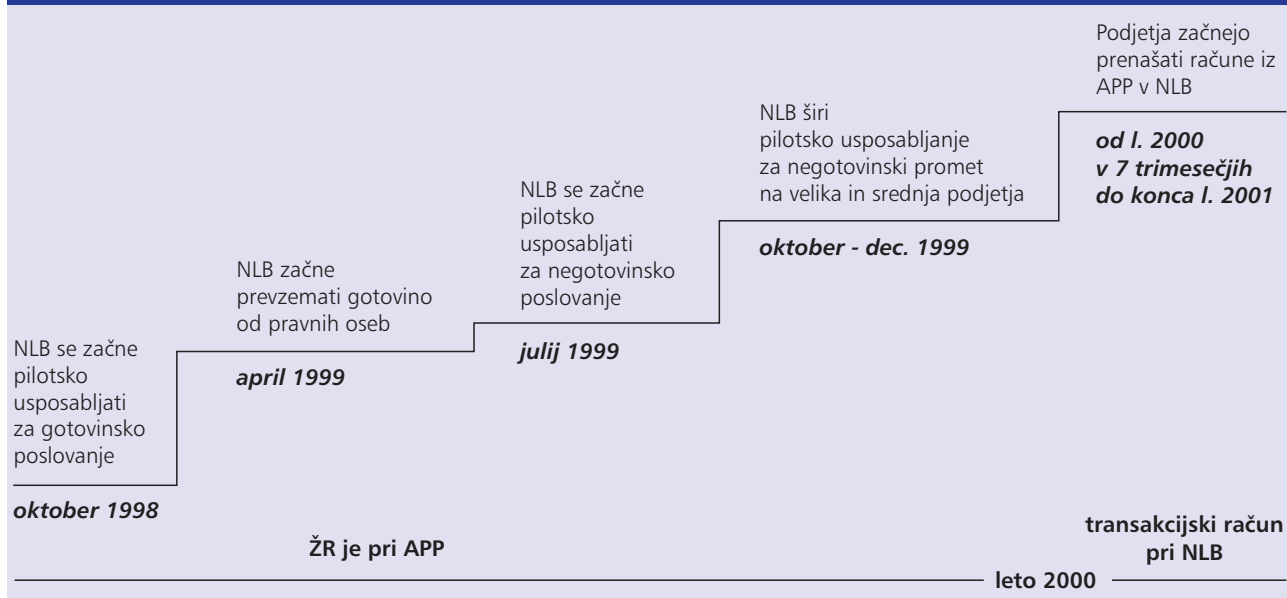
Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana;
Banka Domžale, d. d., Domžale;
Koroška banka, d. d., Slovenj Gradec;
Pomurska banka, d. d., Murska Sobota;
Banka Velenje, d. d., Velenje;
Banka Zasavje, d. d., Trbovlje.

NLB ali katerekoli druge banke. Enako ali še bolj kot to bo gotovo odločilno dejstvo, v kolikšni meri in na katerih drugih področjih bančnega poslovanja lahko banka uspešno podpira podjetje pri uresničevanju njegovih poslovnih načrtov doma in v tujini; kako močna in varna je banka.

Reforma plačilnega sistema namreč že sama po sebi na novo definira poslovni odnos med banko in podjetjem in poleg vsega ostalega postavlja v ospredje medsebojno zaupanje, ki se nagraduje z boljšimi poslovnimi rezultati na obeh straneh.

Zvezdana Kompara, Sektor za razvoj storitev in trženje

Tolarski plačilni promet pravnih oseb prehaja iz APP v bančno okolje postopno in po načrtih projekta migracije Banke Slovenije.

Plačilni promet preko NLB in bančne skupine

Organizacija, prilagojena potrebam pravnih oseb

Helena Navinšek

Pomembna konkurenčna prednost Nove Ljubljanske banke je tudi ta, da je del največje domače bančne skupine, to je skoraj 200 poslovalnic v poslovni mreži bank Bančne skupine NLB. Pomemben dejavnik je dobra regionalna pokritost in s tem dostopnost poslovne mreže ne le za stranko, ampak tudi za poslovne partnerje kjerkoli po Sloveniji.

Pripravljalci prenosa plačilnega prometa v NLB so pri iskanju organizacijskih rešitev dajali prednost tistim, ki bodo plačilni promet naredile kar najbolj gospodaren, pregleden in hiter. Optimalno organizacijo plačilnega prometa v Bančni skupini NLB predstavlja celovita obravnava in sklepanje poslov na enem mestu, pri poslovnem skrbniku pravne osebe v katerikoli banki Bančne skupine NLB.

Z optimalno organizacijo in raznovrstno izbiro tržnih poti bo banka zagotovila pravni osebi varno, ažurno, enostavno in cenovno racionalno poslovanje.

Pomemben dejavnik kakovosti organizacije plačilnega prometa je ta, da so vsi procesi in postopki pri izvajanju plačilnega prometa v Bančni skupini NLB enaki in da se izvajajo povsod na enak način ter po istih cenah. To pomeni, da bo stranka vse storitve plačilnega prometa v katerikoli poslovalnici Bančne skupine NLB kjerkoli po Sloveniji doživela na enak način.

S takim konceptom organizacije bo Bančna skupina NLB nastopala do stranke enotno in konkurenčno.

Vse transakcije, tako gotovinske kot negotovinske, pa opravljajo pooblaščenca pravne osebe pri operativnih skrbnikih v najbližjih poslovalnicah bank Bančne skupine NLB kjerkoli po Sloveniji.

Pomemben dejavnik kakovosti organizacije plačil-

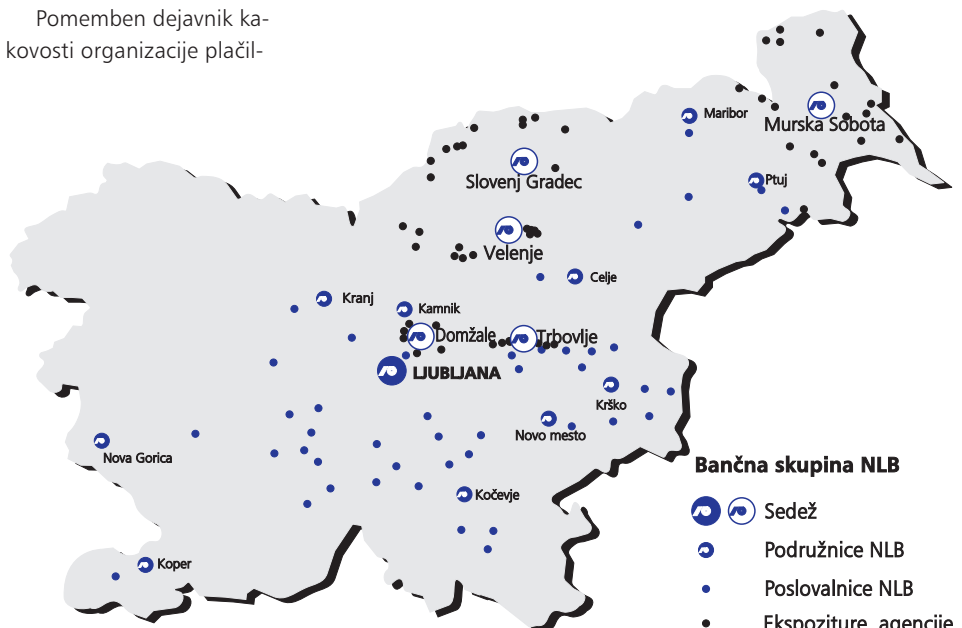
Ko se bo končala reforma plačilnega sistema, ki je pomembna sestavina finančne infrastrukture v tržnem gospodarstvu, bomo tudi na tem področju konkurenčni in primerljivi z ostalimi bankami v razvitem svetu.

Poslovni skrbnik pravne osebe lahko odpre poslovni račun pravni osebi z območja Republike Slovenije. Z zakonitim zastopnikom pravne osebe poslovni skrbnik sklene samo eno pogodbo, na podlagi katere pravni osebi odpre račun.

Zakoniti zastopnik pravne osebe bo odprl pri katerikoli banki en poslovni račun za vse storitve plačilnega prometa, ne glede na to, kje in na koliko lokacijah v poslovni mreži bo pravna oseba poslovala oziroma bodo pooblaščenca opravljali transakcije.

Pravna oseba ima lahko odprt poslovni račun v katerikoli banki, članici Bančne skupine NLB, pri čemer lahko pooblaščenca pravne osebe izvajajo vse plačilne, gotovinske in negotovinske transakcije v katerikoli poslovalnici skupine NLB in kot tržne poti uporabljajo vse tiste, o katerih se je zakoniti zastopnik dogovoril s poslovnim skrbnikom in so definirane s pogodbo.

Pravne osebe bodo lahko oddajale naloge in gotovino v poslovalnicah v poslovni mreži prek bančnega okenca, v posebnem prostoru za stranke in prek dnevno nočnega trezorja. Lahko se odločajo tudi za oddajo v centralni trezor v Ljubljani

Za sodobne poti

Dokumentacija za odprtje poslovnega računa:

dokumentacija o pravnem statusu (podrobneje je naštet v spodnji preglednici),
izpolnjen in podpisan zahtevek za otvoritev poslovnega računa, ki ga izda banka,
izpolnjen in podpisan dokument deponiranih podpisov zakonitega zastopnika, pooblaščenec za podpisovanje nalogov in za gotovinsko poslovanje, ki ga izda banka.

Dokumentacija, ki jo predloži zakoniti zastopnik pravne osebe

Organ, ki listino izda

Sklep o vpisu v sodni register ali Izpisek o vpisu v sodni register	Okrožno sodišče - Sodni register
Potrdilo, da pravna oseba ni v stečajnem postopku ali v postopku prisilne poravnave	Okrožno sodišče - Stečajna pisarna
Obvestilo o identifikaciji in razvrstitvi po dejavnosti Potrdilo o davčni številki	Zavod za Statistiko Republike Slovenije Občinski upravni organ

Če ima stranka že sklenjeno poslovno razmerje z NLB ali drugo članico Bančne skupine NLB, predloži od zgoraj navedene dokumentacije samo manjkajoče dokumente.

Bančna skupina NLB ponuja strankam največjo mrežo dnevno nočnih trezorjev in stranka lahko oddaja naloge, gotovino, čeke in slipe v dnevno nočne trezorje, kjer je vsebina zavarovana, dostop do dnevno nočnih trezorjev pa je uporabnikom omogočen 24 ur na dan.

na Trgu Republike 2 ali se dogovorijo za oddajo na sedežu podjetja. Storitve, vezane na gotovinsko poslovanje, zajemajo pobiranje, štetje, zamenjave, transport in zavarovanje gotovine.

Vso dokumentacijo o opravljenih plačilnih transakcijah, izpiske in različna obvestila lahko prevzemajo pravne osebe v predalčkih za shranjevanje dokumentacije, osebno pri operativnem skrbniku v poslovalnici, po pošti ali po elektronski poti.

Helena Navinšek, Sektor za razvoj storitev in trženje

Katarina Lorenz

Kar najkakovostnejše opravljanje storitev plačilnega prometa, ki ga ponuja Bančna skupina NLB, je v občutni meri pogojeno z učinkovito in zanesljivo računalniško podporo.

Ker je pisana paleta plačilnih transakcij tako ali drugače vpeta v domala vsa poslovna področja banke in hkrati tesno povezana z zunanjimi plačilnimi sistemi, smo v Sektorju za informacijsko tehnologijo NLB dogradili in integrirali obstoječe računalniške rešitve do takšne mere, da se (z izjemo nepopolno ali neustrezno posredovanih podatkov) vsi potrebni postopki izvajajo povsem samodejno in kar najbolj tekoče.

Vodenje novih poslovnih računov NLB je uvrščeno v računalniško podporo bančnim okencem, ki s centralnim bančnim računalnikom neposredno povezuje skoraj dva tisoč delovnih postaj razvejane bančne mreže po vsej državi. Rešitev omogoča takojšen prenos denarnih sredstev med računi znotraj sistema bančne skupine, v poljubno kratkih časovnih intervalih (med 8. in 14. uro) je zagotovljeno posredovanje in sprejemanje nujnih zunanjih plačil v sistem oz. iz njega bruto poravnave v realnem času (BPRČ). Skladno s trenutnim urnikom žiro kliringa pa poteka tudi obdelava zunanjih plačil malih vrednosti (SPMV). Iz omenjenih sistemov banka že prejema tudi podatke o prilivnem prometu iz APP, do konca tega leta pa bo po teh poteh v celoti stekel tudi odlivni promet.

Dokončno izvršitev pravočasno oddanih in pravilno izpolnjenih plačilnih nalogov banka tako zagotavlja v okviru tekočega dne.

Na pragu tretjega tisočletja predaja papirnih nalogov in ročno vpisovanje na bančnem okencu seveda ni prav vzpodbudna možnost, zato smo v NLB posebno pozornost namenili razvoju sodobnih prodajnih poti.

Izpostaviti velja predvsem dovršeno in cenovno nadvse privlačno podporo elektronskemu bančništvu, Proklik NLB. Omogoča enostavno pripravo in odpremo zelenih plačil in tekoče prejemanje informacij o stanju vašega računa ter obdelanem prilivnem in odlivnem prometu. Program ponuja tudi možnost neposredne povezave z vašimi poslovnimi aplikacijami. Za pravočasno in kakovostno obdelavo morebitnega velikega števila papirnih dokumentov v banki uvajamo tudi tehnologijo slikovnega procesiranja, ki bo - med drugim - zagotavljala tekoče izvrševanje plačilnih nalogov, oddanih v dnevno nočnih trezorjih.

Katarina Lorenz, Sektor za IT aplikacije

Poenotenje pravnega reda z Evropsko unijo

Olga Zorman

Cilj reforme plačilnih sistemov v Sloveniji je plačilni promet za pravne osebe prenesti v poslovno bančništvo in s tem zagotoviti enotnost plačilnega prometa v bankah tako za fizične kot za pravne osebe v domačem plačilnem prometu in prometu s tujino. Slovenija se pripravlja na vključitev v Evropsko unijo in ureditev plačilnih sistemov predvideva tudi državni program Republike Slovenije za prevzem pravnega reda Evropske unije do leta 2000.

Plačilni promet v Sloveniji zaenkrat opravljajo Agencija RS za plačilni promet, poslovne banke in Banka Slovenije.

Nosilec reforme plačilnih sistemov je Banka Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za finance.

Pomembnejši predpisi, na katerih temelji prenos plačilnega prometa iz APP v poslovne banke, so:

- **zakon o Agenciji RS za plačilni promet**, ki je pravna podlaga za aktivnosti Banke Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za finance pri reformi plačilnih sistemov v Sloveniji;
- **zakon o Banki Slovenije**, ki jo definira kot centralno banko, ki skrbi za stabilnost valute in splošno likvidnost plačevanja v državi in do tujine in ji daje pristojnosti, da sprejme ustrezne ukrepe za njeno poslovanje in poslovanje bank in hranilnic;
- **zakon o bančništvu** opredeljuje, da banke opravljajo plačilni promet.

Danes poslovne banke opravljajo plačilni promet za fizične osebe in za samostojne podjetnike ter vodijo njihove račune oziroma žiro račune in opravljajo plačilni promet s tujino, po veljavnem zakonu o bančništvu pa so poslovne banke zadolžene za vodenje računov vseh svojih strank in zanje opravljajo celoten plačilni promet v državi.

Reforma plačilnih sistemov poteka postopoma in Banka Slovenije je izdala nekaj predpisov, ki so pravna podlaga za realizacijo posameznih faz, in sicer:

- **sklep o vodenju računov bank, hranilnic, hranilno-kreditnih služb, drugih finančnih institucij in države pri Banki Slovenije**, ki določa, da Banka Slovenije vodi račune za banke, hranilnice, hranilno-kreditne službe in druge finančne organizacije, kot so klirinško-depotna družba, borzno-posredniške družbe in država s svojimi organi (poravnalni računi, na katerih so sredstva za dokončno poravnavo plačil in nakupa gotovine bank in hranilnic, ki so neposredne udeleženske sistema BPRČ, transakcijski računi drugih finančnih organizacij in države, ki so posredne udeleženske navedenega sistema in
- računi obvezne rezerve bank, hranilnic in hranilno-kreditnih služb);
- **sklep o vzpostavitvi sistema bruto poravnave v realnem času**, ki določa, da imetnik poravnalnega računa sme

v breme svojega računa izvrševati plačila v korist poravnalnih računov za neposredne udeleženske in njihove stranke v okviru sistema BPRČ, poleg tega imetnik poravnalnega računa lahko dokončno poravna svoje neto obveznosti iz kliringa in do drugih imetnikov poravnalnega računa in omogoča udeleženkam individualno in takojšnjo poravnavo plačil v dobro in breme pozicij na poravnalnih računih pri Banki Slovenije. Neposredne udeleženske sistema so lahko Banka Slovenije ter banke in hranilnice, ki imajo poravnalni račun. Posredne udeleženske so lahko hranilno-kreditne službe ter tiste banke in hranilnice, ki pri Banki Sloveniji nimajo odprtega poravnalnega računa, imajo pa pri neposrednih udeleženkah odprt transakcijski račun.

S sprejemom **sklepa o vzpostavitvi sistema žiro kliringa** je Banka Slovenije predpisala možnost izvrševanja kreditnih plačilnih nalogov malih vrednosti med udeleženkami samimi in izvrševanje plačilnih nalogov iz naslova plačilnih storitev, ki jih te opravljajo za stranke. Udeleženske so lahko banke in hranilnice, ki imajo dovoljenje BS za poslovanje in pri njej odprt poravnalni račun. Sklep določa, da je udeleženka tudi APP, ki izvršuje kreditne plačilne naloge malih vrednosti za pravne osebe s sedežem v Sloveniji za zneske, nižje od 3.000.000,00 tolarjev.

Zadnji izdani predpis BS je **navodilo o načinu poslovanja v projektu pilotskega usposabljanja bank**. Vključevanje iz testnega v živo okolje poteka postopoma preko evidenčnih transakcijskih računov, ki jih vodijo banke za svoje stranke na podlagi pogodbe o vodenju transakcijskega računa.

Splošne pogoje za sklenitev pogodbe in besedilo pogodbe je pripravila Banka Slovenije. V navedenih aktih so določene pravice in obveznosti banke in stranke pri vodenju in opravljanju plačilnega prometa na transakcijskem računu. V NLB smo ta račun poimenovali poslovni račun.

Prenos računov pravnih oseb iz APP v poslovno bančništvo bo potekal postopoma v letih 2000 in 2001 v sodelovanju z APP, saj posledično to pomenil njeno preoblikovanje.

V delovnih skupinah za pravne podlage so sodelovali tudi strokovnjaki iz NLB. Nova Ljubljanska banka je na prenos pripravljena. Državni program za prevzem pravnega reda Evropske unije pa predvideva še sprejem zakona o plačilnih storitvah, ki bo uredil plačilne sisteme v Sloveniji.

Olga Zorman, Sekretariat NLB

Tradicija stabilne banke

Božo Štor

se je po končanem študiju 1. stopnje matematike na FNT v Ljubljani zaposlil v Tekstilni industriji Otiški vrh. Kmalu je zaradi potrebe po širivki ekonomskega znanja ob delu končal visokošolski študij ekonomije. Bil je direktor trgovskega podjetja Ojstrica in prevoznega podjetja Avtoprevoz. Zaposlitev v bančništvu leta 1986 je bila posledica dolgoletnega dela v upravnih organih bank in njegovega odnosa do bančništva predvsem kot komercialnega posla. Koroško banko Slovenj Gradec vodi od leta 1995.

Prvo koroško hranilnico so ustanovili pred 130 leti, poimenovali so jo Okrajna hranilnica. Tudi sicer ima denarništvo na Koroškem dolgoletno tradicijo, saj je bila prva srednjeveška kovnica na slovenskih tleh ustanovljena pred več kot 800 leti prav v Slovenj Gradcu. Predhodnica Koroške banke je samostojno pot začela leta 1960 kot Komunalna banka Slovenj Gradec. "Del Bančne skupine NLB je Koroška banka postala leta 1997, saj se na Koroškem zavedamo, nam taka ureditev zagotavlja racionalizacijo razvoja in drugih dejavnikov, ki zagotavljajo dvig kakovosti storitev, o odločitvi pa zaradi izkušenj iz preteklosti nikoli nismo oklevali," pojasnjuje Božo Štor.

223 zaposlenih je lani pridelalo za 522 milijonov tolarjev dobička pred obdavčitvijo, polovico so razdelili med 128 delničarjev. Fizične osebe imajo v lasti 0,24 odstotka banke, med delničarji so največji Nova Ljubljanska banka s 40 odstotki, AC borznoposredniška hiša s 6,91 in Petrol s 6,18.

Božo Štor poslovne rezultate ocenjuje: "Lani smo povečali obseg poslovanja za 14 odstotkov, konec leta je bila banka z 1,4-odstotnim tržnim deležem na 10. mestu po višini lastnega kapitala, po velikosti pa na 16. mestu, kar je dokaz stabilnosti banke. Tako stanje je banka dosegla z dolgoletnim stabilnim poslovanjem, enakim trendom sledimo tudi letos. Največjo postavko v bilanci predstavljajo sredstva prebivalstva z 48, 5 %, intenzivno rast teh pa omogoča široka mreža enot in visoka stopnja prizadevnosti naših delavcev."

Bančni prostor na Koroškem zapolnjuje pet bank. Kot pravi Božo Štor, ohranja Koroška banka vodilni položaj predvsem zato, ker se stranke zavedajo, da zaupajo svoje prihranke močni in zdravi banki z rezervacijami, ki so daleč nad slovenskim povprečjem. Prednosti banke so tudi prepoznavnost, kardi, dolgoletne vezi. Znano je, da je banka vso zadnje obdobje

Koroška banka Slovenj Gradec spada med stabilnejše v Sloveniji, čeprav je z 1,4-odstotnim tržnim deležem med manjšimi. Kljub temu pa nameravajo, kot poudarja direktor Božo Štor, vlogo vodilne banke v koroški regiji še okrepiti, ohraniti visok tržni delež, povečati delež kreditiranja in zbiranja prihrankov nebančnega sektorja, izboljšati kakovost poslovanja, ponuditi strankam tudi nebančne storitve, pridobiti čim višji delež plačilnega prometa v regiji...

pomagala podjetjem ne le z partnerstvom pri finančnih poslih, pač pa so po potrebi pomagali gospodarstvu tudi z visoko usposobljenimi finančniki.

Zadnje obdobje se je banka zavestno odločila za prenovu svojih enot in tako po eni strani ponudila boljše pogoje za delo s prebivalstvom, po drugi strani pa se je prostorsko pripravljala na prenos plačilnega prometa iz APP v banko. Vključeni so v pilotski projekt in promet s podjetji teče brez težav. Veliko zanimanja kažejo samostojni podjetniki predvsem za elektronsko banko Proklik NLB, pravi Božo Štor, saj se zavedajo, da je hitrost denar.

Ob tem bodo lahko naloge za nakazila podjetja oddala v dvanajstih enotah po vsej regiji. Prav tako imajo že organiziran prevzem gotovine in nalogov s sedeža strank, predvsem trgovcev. Kot ocenjuje direktor Koroške banke, bodo prenos plačilnega prometa pričakali zelo dobro pripravljeni.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Dodatna pojasnila o ponudbi Koroške banke so na voljo na sedežu banke na Glavnem trgu 30, 2380 Slovenj Gradec, tel. 0602 49 111, ali v ekspoziturah in agencijah Koroške banke. Ekspoziture so v Ravnah, Mežici, Radljah ob Dravi in v Dravogradu, agencije pa v Mislinji, Črni na Koroškem, Podvelki, na Javorniku, v Prevaljah, Muti in Vuzenici.

Biti korak pred dogodki

Marija Abramovič

je prišla v banko na mesto pomočnice direktorja podružnice v Kočevju leta 1991 iz Gozdnega gospodarstva Kočevje. Direktorica podružnice Kočevje je od decembra 1997.

Poslujejo v sedmih krajih, in sicer na sedežu podružnice v Kočevju, kjer sta poslovalnici za občane ter za gospodarske družbe in samostojne podjetnike, v kočevsko - ribniški regiji pa imajo še šest poslovalnic. Kljub temu da so od prestolnice oddaljeni 60 kilometrov, jim konkurence ne manjka. "V regiji poleg Nove Ljubljanske banke najdemo še štiri banke, ne smemo pa pozabiti na trženje storitev preko akviziterjev. Značilni so predvsem za banke, ki nimajo svojega sedeža v regiji," je konkurenco predstavila Marija Abramovič.

V Podružnici Kočevje 75 zaposlenih deluje kot uigran tim, pravi Abramovičeva. Dolgoletnim izkušnjam v bančništvu in zrelosti pripisujejo velik pomen, saj gre za zelo pomemben dejavnik predvsem pri svetovanju. "Zavedamo se, da je svetovanje pogosto odločujoč dejavnik, na podlagi katerega stranka kupi določeno storitev, in prav pri svetovanju imajo zaposleni z izkušnjami veliko prednosti. Poznajo okolje, ljudi in seveda ponudbo banke, ki jo znajo ponuditi pravi osebi. Velik poudarek dajemo aktivni prodaji storitev. Osebo obravnavamo smiselno vpeljali ob prvi priložnosti, poleg sistema skrbnikov za pravne osebe pa smo uvedli pred časom tudi navzkrižno prodajo. Omenjena dejavnost je usmerjena ne le na popolnejšo oskrbo naših strank, ki z nami poslujejo kot fizične in pravne osebe, ampak tudi k načrtnemu usposabljanju zaposlenih za različna dela. Da bi kar najbolj izboljšali ponudbo in kakovost storitev banke, spodbujamo zaposlene za izobraževanje in samoizobraževanje," pojasnjuje način dela s strankami direktorica Podružnice Kočevje.

Vse stranke so deležne celovite obdelave, kljub temu pa se tako vodstvo kot zaposleni zavedajo, da to ni dovolj. Potrebe po hitrejšem in celovitejšem bančnem servisu in po višjem nivoju svetovanja so proces, ki mu v kočevski NLB uspešno sledijo. Tako se na primer na prenos plačilnega prometa iz Agencije za plačilni promet v banke pripravljajo že od začetka lanskega leta. Čeprav so leta 1997 prenovili Poslovalnico za prebivalstvo, so za opravljanje plačilnega prometa uredili dodatne prostore. Podjetjem bodo tako omogočili hitro opravljanje plačilnega prometa brez nepotrebnega čakanja v vrstah. "

Spremljajo dogodke in se skušajo nanje hitro, a hkrati temeljito pripraviti, pojasnjuje poslovno strategijo podružnice Nove Ljubljanske banke v Kočevju njena direktorica Marija Abramovič. Strankam in sebi želijo dokazati, da znajo pravočasno zaznati potrebe iz okolja in nanje uspešno odgovoriti.

Gotovinski promet se postopno seli v banke, saj se število gotovinskih računov povečuje. Seveda pa podjetnike navajamo na uporabo sodobnih bančnih instrumentov, tj. najemnih predalčkov, Teledoma, dnevno-nočnih trezorjev in Proklika NLB. Novi prostori pa so tudi priprava na prihod negotovinskega tolarskega prometa za gospodarske družbe. Tako bodo podjetja opravljala tolarski in devizni plačilni promet na enem mestu, in sicer v poslovnem času med 8. in 15. uro," utemeljuje odprtje novih prostorov Marija Abramovič in dodaja, da so dobrodošla novost tudi devizni računi.

Vendar predstavlja prodaja oziroma trženje storitev v kočevski regiji zaradi gospodarskega položaja svojevrsten izziv. "Predvsem v Kočevju in bližnji okolici so zadnja leta propadla številna velika podjetja, možnosti za razvoj in zaposlovanje so zelo slabe. Zaradi nestabilnega gospodarskega položaja so tudi plače ljudi v primerjavi s slovenskim povprečjem nizke. Postopno oživljanje in ustanavljanje predvsem manjših podjetij v Ribnici je pozitiven premik, ki ga kot banka pozdravljamo in podpiramo. Zavedamo se, da so povezani posli z občinami zelo pomembni za oživljanje gospodarstva," ocenjuje sedanji položaj regije Marija Abramovič in dodaja: "Na področju poslovanja s prebivalstvom pospešeno tržimo sodobne bančne poti, posojila in varčevanja, plačilne kartice... V Podružnici Kočevje se trudimo, da bi strankam ponudili kar največ storitev, ki bodo dvignile kakovost njihovega življenja."

Jasmina Bevc, Sektor za odnose z javnostmi

Več o ponudbi Podružnice Kočevje dobite na sedežu Podružnice Kočevje, Trg zbora odposlancev 66, direktorica Marija Abramovič, tel.: 061 853 141.

Za vaša vprašanja so uslužbenci banke na voljo še v naslednjih enotah:

Poslovalnica za gospodarske družbe in samostojne podjetnike, Trg zbora odposlancev 66, vodja Matjaž Ložar, tel.: 061 853 141;

Poslovalnica za prebivalstvo, Trg zbora odposlancev 66, vodja Danica Tanko, tel.: 061 853 141; Poslovalnica Ribnica, Šeškova 9 B, vodja Danica Tanko, tel.: 061 861 019;

Poslovalnica Osilnica, tel.: 061 801 512; Poslovalnica Kočevska Reka, Kočevska Reka, tel.: 061 800 104;

Poslovalnica Vas - Fara, Potok 1 A, tel.: 061 802 109; Poslovalnica Sodražica, Trg 25. maja 9, tel.: 061 866 435;

Poslovalnica Loški Potok, Hrib - Loški Potok 16, 061 867 005.

Tehnounion vključen v pilotsko usposabljanje bank za opravljanje plačilnega prometa

Proklik NLB: večnivojski nadzor in celovit pregled

Božidar Linhart

je od leta 1991 finančni direktor Tehnouniona, od leta 1995 pa je tudi član uprave. V Tehnounionu se je zaposlil po 13 letih dela v banki.

Kot pojasnjuje član uprave in finančni direktor Tehnouniona Božidar Linhart, poleg izdelka svojim kupcem ponudijo celovito storitev, saj imajo organizirane tudi ponakupne dejavnosti: servisiranje, prodajo dodatnih in nadomestnih delov itd. Kupcem ponujajo možnost najema kredita za nakup izdelkov, ki jih prodaja Tehnounion, nudijo pa tudi možnost najema lizinga.

Tuje proizvajalce Tehnounion zastopa na slovenskem in delno na hrvaškem, bosanskem, srbskem trgu ter v manjšem obsegu tudi v Makedoniji. Izpad prodaje na trgih bivše Jugoslavije v zadnjih letih so nadomestili predvsem s povečanjem prodaje na slovenskem trgu. Božidar Linhart pojasnjuje, da v Srbiji od leta 1992 deluje Tehnounionovo lastno podjetje, saj je še vedno mogoče prodati manjšo količino izdelkov, ki jih zastopajo. Vezi s trgi bivše Jugoslavije ohranjajo predvsem zaradi obetov po širitvi, ki jih ti trgi zagotovo nudijo.

Ob tako razvejani dejavnosti ne le v Sloveniji, ampak predvsem pri poslovanju s tujino, potrebuje podjetje zanesljive finančne partnerje. Sodelovanje z Novo Ljubljansko banko je že tradicionalno, saj Tehnounion z banko sodeluje že od svoje ustanovitve leta 1953. "Kljub temu pa sodelujemo tudi z ostalimi bankami, saj so naše potrebe po finančnih storitvah zelo raznolike in številne, ob tem pa Tehnounion vedno išče najugodnejšo ponudbo na trgu. Vsekakor je sodelovanje z največjo slovensko banko pozitiven znak za tuje poslovne partnerje, saj je v tujini za uspešno sklenjeno sodelovanje pomemben tudi ugled banke, s katero podjetje sodeluje," ocenjuje dosedanje sodelovanje z NLB Božidar Linhart in dodaja: "Nekoliko slabše sodelovanje smo zabeležili v času sanacije NLB,

Tehnounion je predvsem uvozno trgovsko podjetje. So zastopniki za vrsto priznanih tujih blagovnih znamk s področja bele tehnike, akuistike, avtomobilizma. Kot podjetje s številnimi dobavitelji in številnimi kupci imajo posebne zahteve po finančnih storitvah, predvsem po storitvah plačilnega prometa in različnih oblikah garancij.

ko so odločitve sprejemali počasneje kot v drugih bankah. Po zaključku sanacije tudi v Tehnounionu opažamo, da ima NLB več posluha za potrebe strank. Preko NLB izvajamo del plačilnega prometa s tujino, pogosto pa uporabljamo tudi bančne garancije itd."

Tehnounion je eno od štirih podjetij, vključenih v pilotsko skupino oziroma v projekt usposabljanja bank za opravljanje plačilnega prometa preko NLB. Božidar Linhart ocenjuje, da bodo s prenosom plačilnega prometa v banke podjetja pridobila določene prednosti, med katerimi je vsekakor v ospredju celovitejši odnos med banko in strankami. Na določene spremembe pa se bodo morali navaditi. "Vajeni smo sodelovanja z Agencijo za plačilni promet, njene prilagodljivosti, ljudi, telefonskih in elektronskih informacij... Med najbolj razveseljive novosti zagotovo spada elektronska banka Proklik NLB. V našem računovodstvu se vodijo računovodski podatki treh družb s 15 profitnimi centri in zagotovo bo uporaba Proklika NLB omogočila racionalizacijo sistema. Odlikovala ga bo hitrost in preglednejše poslovanje. Obenem bo možen večnivojski nadzor," je prednosti in spremembe, ki jih prinaša prenos plačilnega prometa, opisal Božidar Linhart.

Tehnounion zaenkrat še ne izvaja vseh plačilnih nalogov preko banke. Dogovorjeni del pošljejo v banko po elektronski banki Proklik NLB, banka jih obdela in nato posreduje v izvršitev Agenciji za plačilni promet, od koder tekom dne posredujejo banki podatke o spremembah na računih, na katere se nalogi nanašajo. Tehnounion za posredovane naloge po elektronski poti tekoče prejema tudi zbirna poročila. Podjetja, ki so vključena v pilotsko usposabljanje imajo odprt poslovni račun NLB.

Zaradi narave posla v Tehnounionu dajejo je velik poudarek plačilnemu prometu s tujino. Večina dobaviteljev je iz držav EMU in kljub uvedbi evra v 70 odstotkih plačilni promet še vedno poteka v nacionalnih valutah dobaviteljev. Vsekakor pa je, kot pravi Božidar Linhart, evro dobrodošla valuta, ki bo postopoma poenostavila poslovanje, valutna tveganja pa so zaradi fiksnega tečaja med valutami EMU že odpravljena.

Jasmina Bevc, Sektor za odnose z javnostmi

Liberalizacija devizne zakonoda

Alenka Trop

Devizni račun je namenjen vodenju dobroimetja v različnih konvertibilnih valutah, opravljanju poslov plačilnega prometa s tujino, trgovanju na deviznem trgu in s tujimi vrednostnimi papirji, odplačilu deviznih posojil in plačilu zapadlih obveznosti ter drugim negotovinskim in gotovinskim poslom. S sredstvi na deviznem računu stranke razpolagajo prosto, lahko jih bodo tudi oplemenitile z vezavo v različnih valutah in ročnosti. Katere so glavne značilnosti, ki jih vnaša nova devizna zakonodaja z vidika plačilnega prometa, opisuje direktorica Sektorja za plačilni promet s tujino v Novi Ljubljanski banki

Alenka Trop: Devizna zakonodaja, objavljena konec junija v Uradnem listu RS, bo imela precejšen vpliv na dosedanje iz-

vajanje poslov plačilnega prometa s tujino, in to predvsem po zaslugi uvedbe deviznih računov za rezidente. Iz predpisov je namreč jasno razvidno izhodišče zakonodajalca, da se smejo posli med rezidenti opravljati oz. poravnati izključno v tolarjih, tuja valuta torej ni možna valuta izpolnitve. Ob tem pa razlike, ki so do sedaj veljale

med poslovanjem fizičnih oseb in poslovanjem pravnih oseb, izginjajo. Rezident - fizična oseba in rezident - pravna oseba postajata po logiki obravnavanja in možnostih poslovanja torej enoten pojem.

Na osnovi teh dveh značilnosti se tudi ustrezno spreminja izvajanje poslov plačilnega prometa s tujino. S 1. septembrom so se na primer ukinile prodaje deviz med rezidenti - podjetji in še nekatere druge posebnosti, ki so nosile pečat opravljanja poslov med rezidenti v tuji valuti.

Kako lahko našim strankam nazorno predstavite bistvene spremembe v načinu izvajanja poslov plačilnega prometa s tujino po 1. septembru letos?

Če se dotaknem prilivov iz tujine za podjetja, je ena od bistvenih novosti že zgoraj omenjeno prenehanje prodaje deviz med podjetji z zaključnico, kar je vse do sedaj uporabljalo veliko podjetij za plačilo v tujino.

Od 1. septembra dalje lahko podjetja in samostojni podjetniki pri Novi Ljubljanski banki in pri Banki Domžale, Koroški banki, Pomurski banki, Banki Velenje ter Banki Zasavje odprejo devizni račun. Nova devizna zakonodaja ponuja še nekaj sprememb pri opravljanju plačilnega prometa s tujino, ki jih povzemamo v nadaljevanju.

Druga pomembna zadeva je, da nova zakonodaja ne dopušča več izplačila tolarške protivrednosti iz prejetega priliva z asignacijo drugim podjetjem, ki niso osnovni upravičenci priliva. Kar pomeni, da gredo lahko tolarji iz priliva le upravičencu priliva, in to ne glede na dejstvo, ali se devize izplačuje preko prehodnega računa (račun 27620), kar je bilo v veljavi do novih predpisov in znano pod pojmom razpored priliva, ali pa gre za izplačilo deviz v tolarjih v breme novega deviznega računa podjetja.

Lahko bi rekli, da je konec z asignacijami pri poslih plačilnega prometa s tujino. Podjetja so to možnost največkrat uporabljala za poravnavanje svojih obveznosti do poslovnih partnerjev, ne glede na to, ali so le-ti imeli povezave z ustvarjenim izvozom in prispelim prilivom. Na ta način so se podjetja večkrat izognila težavam blokiranih žiro računov. Po novem torej te možnosti ni, sredstva gredo s prehodnega računa vedno le na žiro račun podjetja - lastnika priliva ali na njegov devizni račun. Pri tem se je dosedanji termin "48 ur" nadomestil s štirimi delovnimi dnevi, znotraj katerih ima podjetje čas, da banki sporoči namen uporabe prejetega priliva, sicer banka samodejno peti dan izplača tolarje na žiro račun podjetja.

Tretja bistvena sprememba pa je ukinitve možnosti sočasne izvedbe odliva v tujino iz prejetega priliva na prehodni račun, ali, kot smo to možnost žargonsko imenovali, "rikverc" nalog.

Pri odlivih v tujino je prav tako ukinjena možnost asignacije za nakazilo tolarške protivrednosti za plačilo v tujino s strani drugih rezidentov razen nalogodajalca.

Kje se znotraj plačilnega prometa s tujino vključujejo devizni računi in kakšne so prednosti uvedbe za stranko?

Preko deviznih računov se lahko odvija vrsta poslov. Precej velik vpliv na plačilni promet s tujino ima seveda dejstvo, da lahko podjetje z deviznim računom pri banki prosto nakupuje in prodaja devize, neodvisno od poslov plačilnega prometa s tujino. Zato si na tem področju obetamo živahno poslovanje. Banka seveda nima namena teh poslov vnaprej omejevat. V odvisnosti od likvidnostnega položaja in uspešnosti uravnavanja bilance banke pa bo banka tudi s tečajno in cenovno politiko ponujala te posle strankam na privlačnejši način. Pomembno je, da je kljub vsemu v skladu z zadnjimi pismenimi izvedbenimi navodili poslovna banka dolžna za potrebe centralne

banke (50. čl., 4 odstavek zakona o deviznem poslovanju) zagotoviti evidenco o vrstah transakcij na deviznem računu in jih ločiti na tiste, ki izvirajo iz poslov plačil v tujino in iz tujine, od tistih, ki predstavljajo ostale posle, kot je npr. prosti nakup ali prodaja deviz. Na osnovi teh podatkov bi se Banka Slovenije odločala za morebitne spremembe ukrepov, ki bi se izvajali na nivoju individualnih računov.

Nasploh pa je za podjetje devizni račun lahko zanimiv, ker se izogne tečajnim rizikom, ker se s tem omogoča večja fleksibilnost pri uporabi sredstev (predvsem kadar gre za stranko, ki posluje s tujino v obeh smereh), ker ima možnost zbiranja deviznih sredstev... Devizni račun pa je tako rekoč nujno potre-

Osnovni moto pri postavitvi cenovnih pogojev ponudbe je bil vzpodbuditi podjetja za uporabo deviznih računov.

ben za podjetja, ki so bila navajena poslovati preko dosedanjih deviznih računov po 26. členu ZDP (investicijska dela, konsignacije...), ki so ukinjeni, ter za podjetja, ki so uporabljala blagajniške zapise NLB, nominirane v tuji valuti, za za-

varovanje poslov ali izogibanje tečajnim rizikom. Ker devizni račun lahko nadomesti vlogo blagajniških zapisov, so blagajniški zapisi zaenkrat izločeni iz ponudbe NLB.

Kako ocenjujete ponudbo Nove Ljubljanske banke in Bančne skupine NLB za otvoritev deviznega računa in opravljanje poslov preko računa glede na slovenski bančni prostor?

Naša ponudba je prav gotovo konkurenčna. Več o tem bo že v prvem mesecu pokazal pregled poslovanja po novih pogojih. Osnovni moto pri postavitvi cenovnih pogojev ponudbe je bil vzpodbuditi podjetja za uporabo deviznih računov.

Preko Nove Ljubljanske banke in bank bančne skupine je s pomočjo deviznih računov mogoče združiti več različnih poslov, kot je npr. plačilni promet s tujino. Cene poslov plačilnega prometa s tujino (prilivi, odlivi, akreditivi...) so ostale nespremenjene. Stroški vzdrževanja deviznega računa pri banki so za podjetje simbolični oz. jih ni do konca leta, roki za izvršitev (datumi valutacije) odobritve računov iz posameznih poslov bodo v največji možni meri ugodni za podjetje. Nado- mestilo v NLB zaračunamo le za izplačilo tolarjev z deviznega

računa z valuto odobritve žiro računa še istega dne ter za prenos sredstev z deviznega računa na drugo banko. Sicer pa podjetje popolnoma nič ne izgubi, če odpre devizni račun in do konca leta glede na posel, ki ga opravlja, ugotovi, ali ga potrebuje ali ne.

M. P.

Informacije o opravljanju plačilnega prometa s tujino in o deviznem računu za podjetja so na voljo pri vseh skrbnikih podjetij v poslovalnicah za gospodarske družbe in samostojne podjetnike v NLB, v Sektorju za poslovanje z gospodarskimi družbami in v bankah, članicah Bančne skupine NLB. Podrobnejše informacije o plačilnem prometu s tujino dobite tudi v Sektorju za plačilni promet s tujino NLB, direktorica Alenka Trop, tel. 061 221 593, pomočnica direktorice Alenka Korče, tel. 061 176 24 83 ter v Oddelku za dokumentarna plačila, vodja Tatjana Bole Pirc, tel. 061 221 278; Oddelku za nakazila v tujino, vodja Peter Antičević, tel. 061 210 047; Oddelku za nakazila iz tujine, vodja mag. Marjeta Zver Cankar, tel. 061 221 174 in v Oddelku za čekovno poslovanje, vodja Martin Kus, tel. 061 176 22 94.

Odločitev je vaša!

Alenka Narat

Oblikovanje in uporaba sredstev na deviznem računu je zelo široka. Pridobitev sredstev na deviznem računu ni omejena le na prilive iz tujine, temveč je možna tudi z nakupi deviz pri poslovnih bankah. Na devizni račun lahko podjetje prejme sredstva tudi s pologom tuje gotovine, z vračili dnevnic za službena potovanja in s prenosi iz svojega deviznega računa pri drugi slovenski banki.

Zakaj je smiselno odpreti devizni račun?

Sredstva na deviznem računu omogočajo izognitev tečajnim tveganjem pri opravljanju mednarodnega poslovanja. Devizni račun omogoča prosto razpolaganje s sredstvi. Podjetja, ki želijo devizni priliv iz tujine uporabiti za takojšnje plačilo v tujino, lahko to storijo le, če imajo pri poslovnih bankah odprt devizni račun.

Na katera določila in pogoje, ki jih prinaša nova devizna zakonodaja, je potrebno opozoriti?

· En devizni račun

Podjetje lahko pri poslovni banki odpre en devizni račun (seveda v več valutah). Dovoljeno je samo pozitivno stanje in opravljanje storitev v okviru tega stanja, okvirna posojila in posojilne linije niso dovoljene.

Določilo en račun pri eni poslovni banki se nanaša na uvedbo transakcijskega računa (v bančni skupini Nove Ljubljanske banke imenovanega poslovni račun). Centralni register bančnih strank, ki ga pripravlja Banka Slovenije, bo omogočal, da bo pod enotno strukturo enega računa in identifikacijo stranke omogočeno devizno in tolarsko opravljanje transakcij.

· Prenosi sredstev med deviznimi računi

Prenosi med deviznimi računi rezidentov praviloma niso dovoljeni. Takšen prenos ni dovoljen, ker gre v tem primeru za plačilni promet v državi, ki je dovoljen le v domači valuti. Tako ni dovoljen prenos deviznih sredstev npr. z računa nosilca investicijskega projekta na devizne račune podizvajalca, z deviznega računa lastnika prosto carinske prodajalne ali kupca v konsignaciji na devizni račun konsignatorja in devizno plačilo rezidenta rezidentu, ki je agent nerezidenta.

Izjemoma so dovoljeni prenosi med računi rezidentov,

Nov zakon o deviznem poslovanju prinaša liberalizacijo v devizno poslovanje podjetij. Podjetja se od 1. septembra samostojno odločijo, ali bodo odprla devizni račun pri banki ali ne.

kadar gre za izplačilo plač delavcem, ki delajo v tujini po pogodbi z rezidentom, in za povrnitev stroškov, ki so delavcem nastali v tujini. Prav tako je dovoljen prenos sredstev s svojega deviznega računa na svoj račun pri drugi slovenski banki.

· Asignacija

Upravičenec priliva ne more dati banki naloga, naj tolarsko protivrednost priliva ali celo priliv sam preusmeri na devizni račun rezidenta (asignacijski nalog). Tudi pri poslih odkupa deviz z deviznega računa rezidenta banka tolarsko protivrednost nakaže le na njegov tolarski račun.

· Neposredni nakupi in prodaje deviz med rezidenti

Prav tako ni več možna prodaja in nakup deviz med podjetji z zaključnico (medpodjetniški devizni trg ni dovoljen) in odkup deviz ter nakazilo tolarske protivrednosti z nakaznico drugemu podjetju.

· Zagotovitev kritja za nakazilo v tujino

Kritje za nakazilo v tujino lahko zagotovi samo nalogodajalec s svojega računa, deviznega ali tolarskega, in ne kdo drug. Upravičenec priliva ne more več dati banki naloga, da tolarsko protivrednost priliva ali celo sam priliv preusmeri na račun drugega rezidenta. Izjemo predstavlja le odstop priliva (assignment of proceeds) ter prenos akreditiva pri akreditivnem poslovanju, ko ima novi upravičenec pravico do deviznega priliva.

Postopek odprtja deviznega računa v bankah Bančne skupine Nove Ljubljanske banke

Podjetje ob odprtju predloži naslednjo dokumentacijo:

- pisni zahtevek za odprtje deviznega računa,
- dokumentacijo o pravnem statusu,
- seznam pooblaščenih podpisnikov za razpolaganje s sredstvi na deviznem računu.

Banka mora pred odprtjem računa opraviti identifikacijo rezidenta in oseb, pooblaščenih za poslovanje z računom, in pri tem upoštevati postopek iz zakona o preprečevanju pranja denarja.

Sledi podpis pogodbe o odprtju in vodenju tekočega deviznega računa.

Prednosti in koristi odprtja deviznega računa za podjetja pri članicah Bančne skupine Nove Ljubljanske banke

STORITVE, ki jih omogoča DEVIZNI RAČUN, odprt pri bančni skupini NLB

Pravnim osebam in samostojnim podjetnikom omogoča opravljanje naslednjih storitev:

- posle plačilnega prometa s tujino,
- vodenje dobroimetja v različnih konvertibilnih valutah,
- vezavo sredstev v različnih valutah z različno ročnostjo,
- trgovanje s tujimi vrednostnimi papirji,
- trgovanje na deviznem trgu in z izvedenimi finančnimi instrumenti,
- odplačila deviznega posojila v državi,
- opravljanje gotovinskih transakcij v tuji valuti pod posebnimi pogoji, ki jih predpisuje Banka Slovenije.

CENA deviznega računa, odprtega pri bančni skupini NLB

Nadomestila

Podjetjem, ki se bodo odločila za odprtje deviznega računa do konca 1999, ne bomo zaračunali nadomestila za odprtje računa in prav tako ne nadomestila za vodenje računa v tem letu.

Nadomestila za opravljanje poslov plačilnega prometa s tujino (nakazila v tujino in iz nje, akreditivi, čeki ...) ostajajo nespremenjena (veljajo enake cene kot pred 1. septembrom 1999).

Nadomestila za opravljene storitve se praviloma poravnajo iz dobroimetja na strankinem deviznem računu.

OBRETNOSTNA MERA

Vpogledna sredstva:

Sredstva na deviznem računu se obrestujejo v višini 25 % evrotržne obrestne mere za posamezno valuto, veljavne na 25. dan v preteklem mesecu.

Vezava deviznih sredstev:

Obrestna mera je odvisna od višine in dobe vezave sredstev. Tako je za vezavo sredstev na odpoklic določena obrestna mera v višini 30 %, za vezave sredstev nad 25.000 evrov ter dobo vezave od 271 do 365 dni pa celo od 75 % do 90 % evrotržne obrestne mere. Konkretna višina obrestnih mer je razvidna iz ponudbe, ki jo dobite v bančni skupini Nove Ljubljanske banke.

ROKI

Za izvedbo posla

Vsi roki za izvajanje plačilnega prometa s tujino ostajajo nespremenjeni.

Roki za predložitev nalogov za izvršitev naročil

Čas prejema naloga pri plačilih iz tujine za izvršitev istega dne smo podaljšali od 10. ure na 12. uro, v kolikor prejmemo pravilni nalog iz tujine. Čas za predložitev naloga za plačilo v tujino za izvršitev istega dne z valuto v tujini dva delovna dneva smo podaljšali od 10. ure na 11. uro.

NAKUP DEVIZ

Za nakup deviz v bančni skupini Nove Ljubljanske banke, za polog na devizni račun podjetje ne plača nobene provizije, tudi v primeru odobritve sredstev na deviznem računu istega dne.

SKRBNIŠTVO RAČUNA

Ob odprtju deviznega računa bo podjetje dobilo operativnega skrbnika, preko katerega bo podjetje urejalo izvajanje plačilnega prometa s tujino, nakupe in prodaje deviz, usklajevanje stanj in podobno.

· *Obrazci*

Pri opravljanju plačilnega prometa s tujino obrazci (1450 in 743) niso več predpisani. Navodila govorijo le o plačilnih nalogih s predpisanimi obveznimi podatki – obvestilu o prilivu iz tujine (vrsta posla 60) ter nalogu za plačilo v tujino (vrsta posla 70).

· *Novi roki*

Kadar v nalogu iz tujine ni naveden račun upravičenca plačila, banka takšno plačilo knjiži v dobro prehodnega deviznega računa (27620) in hkrati obvesti upravičenca. Rok za ukrepanje banke je na novo določen. Če v štirih delovnih dneh (doslej je bilo na voljo 48 ur) po dnevu obvestila banka ni prejela drugačnih navodil, priliv najkasneje naslednji dan (to je peti delovni dan) odkupi in tolarsko protivrednost nakaže na tolarski račun upravičenca plačila.

· *Kupovanje vrednostnih papirjev v tujini*

Rezident lahko kupuje druge vrednostne papirje na tuji borzi preko borzno posredniške hiše – člana tuje borze.

Devizni račun: da ali ne?

Za podjetja, ki so aktivni izvozniki oziroma uvozniki, priporočamo odprtje deviznega računa. Pri poslih plačilnega prometa s tujino bodo deležni večje fleksibilnosti, možnosti

zbiranja deviznih sredstev za kasnejše odlive in preprečitev tečajnih tveganj zaradi konverzije valut.

Podjetja, ki se ne bodo odločila za odprtje deviznih računov, bodo lahko opravljala posle plačilnega prometa s tujino tudi brez deviznih računov. V tem primeru lahko banka prilive iz tujine nakaže kot tolarsko protivrednost samo na žiro račun (poslovni račun) upravičenca priliva in ne na kateri koli drug račun rezidenta. Pri plačilih v tujino pa bodo podjetja nakazala tolarsko protivrednost, izračunano po prodajnem tečaju NLB, d. d., kot so to opravljala do 1. septembra 1999.

Alenka Narat, Sektor za razvoj storitev in trženje

Devizni račun je namenjen strankam in nestrankam. Vsa pojasnila za pravne osebe in samostojne podjetnike dobite pri svojih skrbnikih oziroma v enoti banke, kjer ste do sedaj opravljali plačilni promet s tujino, in pri bankah, članicah Bančne skupine Nove Ljubljanske banke. Nestranske se lahko oglašijo v najbližji enoti Bančne skupine Nove Ljubljanske banke.

Preko NLB na tuje kapitalske trge

Nikoli ne položi vseh jajc v eno

Roman Didovič

V Novi Ljubljanski banki smo s 1. septembrom 1999 vsem strankam ponudili **borzno posredovanje v tujini ter skrbniške storitve za tuje vrednostne papirje**. Storitve se nanašajo tako na dolžniške in lastniške vrednostne papirje, kasneje pa bo moč preko NLB kupiti ali prodati tudi investicijske kupone tujih vzajemnih skladov in druge finančne instrumente.

NLB aktivno posluje s tujimi vrednostnimi papirji že od leta 1996. Pri trgovanju in upravljanju s portfeljem tujih dolžniških papirjev smo si z nekajletnimi izkušnjami zagotovili dobro poznavanje instrumentov ter struktur tujih trgov in ustvarili razvejano mrežo med udeleženci na mednarodnih trgih.

Z investiranjem v najhitreje rastoče panoge, kot so npr. ponudniki internetnih storitev, so investitorji lahko v kratkem času doživeli tudi nekajkratno povečanje premoženja. Seveda pa pri teh naložbah ne gre zanemariti povečanega tveganja.

Istočasno smo na domačem kapitalskem trgu v nekaj letih prevzeli pomembnejšo vlogo in po prometu Ljubljanske borze vrednostnih papirjev pridobili največji tržni delež. S storitvami pri borznem posredovanju v tujini smo tako še razširili obstoječo paleto storitev investicijskega bančništva.

Zakaj investirati v tuje vrednostne papirje? So donosnejši...

Investiranje dela premoženja na tuje trge prinaša možnosti doseganja višjih donosov oz. na drugi strani vodi do ugodnih učinkov razpršitve tveganja portfelja. Tržna kapitalizacija slovenskega trga v primerjavi z razvitimi delniškimi trgi ter globalnim trgom obveznic predstavlja precej majhen del, zato odločitev o naložbah na trge izven meja Slovenije znatno razširi investicijske priložnosti. Prav v zadnjem obdobju vodilni svetovni delniški trgi kažejo močan trend navzgor, ki ga nista uspeli prekiniti niti azijska in ruska kriza. V primerjavi z investitorjem na slovenskem delniškem trgu, ki je v obdobju zadnjih štirih let v povprečju letno povečal svoje premoženje za 5 %, so investitorji na ameriškem delniškem trgu v enakem obdobju v povprečju letno zaslužili 28 %, investitorji v nemške delnice pa 20 %. Vratolomno rast so na ameriškem trgu zabeležile

V skladu z novim zakonom o deviznem poslovanju in podzakonsko regulativo Banke Slovenije ter Agencije za trg vrednostnih papirjev so se tudi slovenskim pravnim subjektom in fizičnim osebam odprla vrata za naložbe v tuje vrednostne papirje. Slovenski investitorji so tako dobili možnosti, da uresničijo eno izmed osnovnih načel preudarnega investiranja: "Nikoli ne položi vseh jajc v eno košaro."

prav delnice velikih stabilnih podjetij, t. i. blue chip delnice, kot je npr. gigantski ponudnik telekomunikacijskih storitev AT&T (41-odstoten porast v zadnjem letu), proizvajalec računalniške opreme Hewlett - Packard Co. (53-odstoten porast), ali pa aluminijški velikan Alcoa (72-odstoten porast). Letos je pravi razcvet doživel japonski trg, ki je od začetka leta zrasel skoraj za 30 %. Iz trenda dezinvestiranja v preteklih letih prava ta trg letos doživlja največje pritoke kapitala mednarodnih investitorjev. Močan trend kaže tudi ameriški delniški trg, kjer je indeks delnic podjetij z največjo tržno kapitalizacijo Dow Jones od januarja zabeležil 19-odstotni porast. Z investiranjem v najhitreje rastoče panoge, kot so npr. ponudniki internetnih storitev, so investitorji lahko v kratkem času doživeli tudi nekajkratno povečanje premoženja. Seveda pa pri teh naložbah ne gre zanemariti povečanega tveganja.

...omogočajo večjo razpršitev tveganja...

Investitorji na trgu obveznic letos niso doživeli takšnega vznemirjenja kot lastniki tujih delnic. Sicer pa imajo finančni instrumenti s fiksnim donosom že po naravi možnosti manjših dobičkov, vendar hkrati tudi možnost manjših izgub. Če je zaradi globalne finančne krize lansko leto na trgu prevladoval trend zniževanja obrestnih mer (ameriška centralna banka je to storila kar trikrat, skupno za 75 bazičnih točk, evropska centralna banka pa v začetku letošnjega leta za 50 bazičnih točk), so se gospodarske razmere letos izboljšale, tako da se je trend obrestnih mer obrnil navzgor. Ameriška centralna banka je letos dvakrat opravila popravek obrestnih mer v smer povečanja, zaradi izboljševanja gospodarskih razmer v Evrolandu pa se v začetku prihodnjega leta pričakuje dvig obrestnih mer tudi pri ECB. Vsa pričakovanja se seveda že odražajo v višjih donosih obveznic, ki postajajo vse bolj primerljivi z donosi dolžniških vrednostnih papirjev na domačem trgu.

Z odpiranjem kapitalskih tokov tako za tuje investitorje, ki želijo investirati v slovensko gospodarstvo, kot za domače investitorje, ki želijo razpršiti portfeljske naložbe v tujino, lahko pričakujemo nadaljnja približevanja donosov domačih dolžniških instrumentov donosom obveznic na tujih trgih (z upoštevanjem doprinosa spremembe valutnega tečaja). To bo nenazadnje sledilo tudi iz dejstva, da je dolgoročna tendenca Slovenije, da se vključi v procese gospodarske, politične ter monetarne integracije evropskega prostora. Sicer bo zaradi

Mag. Mateja Treven

slabše likvidnosti domačega trga kot tudi višjega kreditnega tveganja posameznih izdajateljev še vedno obstajala določena premija na domačem trgu, ki pa bo le kompenzacija investitorjem za prevzeto večje tveganje.

...so obogatitev ponudbe...

Poleg privlačnega donosa so med najpomembnejšimi motivi za naložbe na tuje trge gotovo še:

- večja likvidnost na mednarodnih trgih,
- dodatna razpršitev tveganja,
- velika izbira alternativnih naložb,
- transparentnost tujih trgov.

Z odpiranjem kapitalskih tokov tako za tuje investitorje, ki želijo investirati v slovensko gospodarstvo, kot za domače investitorje, ki želijo razpršiti portfeljske naložbe v tujino, lahko pričakujemo nadaljnja približevanja donosov domačih dolžniških instrumentov donosom obveznic na tujih trgih.

Izbir tujih vrednostnih papirjev je seveda odvisen od investicijske politike vlagatelja, kjer sta opredeljena zahtevana stopnja donosa in odnos do tveganja.

Z investiranjem v tuje vrednostne papirje lahko domač investitor še dodatno doseže razpršitev tveganja in zmanjša neugodne učinke v primerih, če se na domačem trgu pojavljajo obdobja slabše donosnosti. Učinki razpršitve so še posebej ugodni, saj slovenski

delniški trg izkazuje nizko povezanost z gibanji tujih delniških trgov ter še posebej nizko povezavo z gibanjem donosov tujih obveznic.

Še posebej bo v prvi fazi investiranje v tujino zanimivo za institucionalne investitorje, ki močno povprašujejo po dolžniških vrednostnih papirjih. Zaradi majhne globine trga in slabše likvidnosti na tem delu bo velika izbira tovrstnih papirjev na mednarodnih trgih lahko zapolnila vrzel. Potrebno pa je opozoriti, da investicija v tuj vrednostni papir vedno pomeni tudi naložbo v tujo valuto, kar poleg ostalih tveganj prinaša tudi tečajno tveganje in le-tega bodo morali bodoči investitorji upoštevati pri svojih investicijskih odločitvah ali pa se ustrezno zavarovati s določenimi finančnimi instrumenti.

Kdo lahko opravlja posle z vrednostnimi papirji v tujini?

Slovenski rezidenti vrednostne papirje v tujini lahko prodajo ali kupujejo le preko pooblaščenega udeleženca - banke ali borzno-posredniške družbe, ki ima dovoljenje za opravljanje poslov z vrednostnimi papirji v skladu z zakonom o trgu vrednostnih papirjev.

Katere vrednostne papirje lahko kupujemo?

Pri investiranju v tuje vrednostne papirje je potrebno upoštevati nekaj omejitev, ki jih predpisujeta Banka Slovenije in Agencija za trg vrednostnih papirjev. Medtem ko lahko banke in zavarovalnice, kadar poslujejo v svojem imenu in za svoj račun, v tujini neomejeno kupujejo vrednostne papirje, lahko drugi rezidenti neomejeno kupujejo le prvovrstne vrednostne papirje, ki jih izdajajo države članice OECD in mednarodne finančne ustanove, druge vrednostne papirje pa le v primeru, če se s njimi trguje na borzah članicah FIBV (svetovno združenje borz).

Kakšni so pogoji nakupa tujih vrednostnih papirjev?

Pogoji nakupa vrednostnih papirjev na tujih trgih se ne razlikujejo bistveno do pogojev trgovanja na domačem trgu. Za vodenje evidence o lastništvu tujega vrednostnega papirja je potrebno odpreti skrbniški račun. Skrbnik vrednostnih papirjev bo skrbel za vsa izplačila kuponov obveznic, obveščanje o dogodkih v zvezi z vrednostnim papirji, za uveljavljanje glasovalnih pravic na skupščini ter za vsa druga potrebna obvestila.

NLB bo pri sklepanju poslov v tujini sodelovala z borzno-posredniškimi hišami in bankami, ki imajo dolgoletno tradicijo, kar dodatno zagotavlja varnost izvedbe in poravnave poslov. Hkrati bo na področju poslovanja z vrednostnimi papirji v tujini ponudila informacije, analize in na željo strank tudi svetovanje pri določenih investicijskih odločitvah.

Roman Didovič, Sektor za investicijsko bančništvo,
mag. Mateja Treven, Sektor za trgovanje

Dodatna pojasnila o trgovanju z vrednostnimi papirji so na voljo v Sektorju za investicijsko bančništvo, tel. 061 176 52 48 (Roman Didovič) ali v Sektorju za trgovanje, tel. 176 91 87 (mag. Mateja Treven).